

Christian Fabricii Gæld i Helmstedt.

I nærværende Tidsskrift (I. Rk. 3. Bd. S. 129) skriver H. F. Rørdam om Sognepræsten i Slangerup M. Christen Rasmussen Fabricius, at der i Konsistoriums Arkiv Pk. 197 findes nogle Breve vedrørende en Gæld, han havde paadraget sig under sine Studeringer i Helmstedt.

I disse Breve, hvoraf der er tre — de to fra Academia Julia i Helmstedt af $12/4$ 1602 og $21/8$ 1603, og det tredie fra Hans Crone, som Commissionær for „Heine Peterssen, Burgern zu Helmstädt“, dateret i København $16/9$ 1608 — erklæres det, at Christian Fabricius er kommet i Gæld til nogle Borgere i Helmstedt, og at en Del af Gælden — 26 Thaler til Heine Peterssen — stammer fra en Selvskyldnerkaution sammen med den senere Professor Wulfgang Rhumann for Johannis Oporinus, og Københavns Universitet anmodes om at drage Omsorg for, at Gælden bliver betalt.

Acta consistorii 1599—1604 (S. 128) indeholder under $16/7$ 1603 en Passus herom, der slutter: »Och vor Michel smid self tilstede paa sin Søns vegne etc.». Det kunde nu antages, at Michel Smed var Christen Rasmussens Stedfader, men dette maa forkastes, naar man kan fastslaa, hvornaar denne Christian Fabricius studerede i Helmstedt, og dette findes i Johannis Oporini Stambog (Ny kgl. Saml. 388. 8°). Paa et af de sidste Blade staaar her, efter et Citat af Plautus: „Humanissimo et doctissimo viro, Johanni Oporino Dano, amico et popularj meo percuro Helmstadio in patriam abeunti. Scripsit in Incljta Jul: 14 Martij A^o. 1599. Christianus Fabricius Danus.“ Det fremgaar heraf, at Christian Fabricius denne Dag har været i Helmstedt, og dette udelukker igen, at det drejer sig om Sognepræsten i Slangerup.

Paa et Epitafium i Slangerup Kirke, som hans Hustru, Margrethe Hansdatter Rhumann, opsatte efter hans Død $3/2$ 1615, siges det, at han var Sognepræst i Slangerup i 20 Aar; han er saaledes kommet dertil 1595, hvad der udelukker, at han kan have studeret i Helmstedt i 1599.

Det var saaledes en Christen Michelsen Fabricius, der studerede sammen med Johannis Oporinus (d. v. s. Jens Høst) og Wulfgang Rhumann, og som paadrog sig den nævnte Gæld i Helmstedt.

Albert Fabritius.

Høvidsmand paa Søborg, Hr. Erik Sjællandsfar, død mellem 1364 og 69.

Jfr. VIII. Rk. 4. Bd. (1925) S. 272 og 348, VIII. Rk. 5. Bd. (1926) S. 305 og VIII. Rk. 6. Bd. (1927) S. 83.

Dr. Zahrtmann og jeg er stadig lige uenige. Han synes virkelig at ville fastholde, at den Erik Sjællandsfar, der 1326 paa Kongens Vegne overdrog Ærkebispens Hammershus er den samme som den Erik Sjællandsfar, hvis Enke nævnes 1371 og gør ham i den Anledning til Fanejunker, men han faar ikke mig til at tro, at Kongen har overladt et saadant Hverv til en ung Adelsmand, hvis Bestilling var at bære Fanen. Dr. Zahrtmann taler om at veje sine Kilder og sigte Sanding fra Sagn i samme Aandedræt som han fremfører en løs henkastet Hypotese af Thiset som Argument. Naar han endvidere anfører, at Heraldikerne ikke kender Erik Sjællandsfars Vaaben, er det værst for dem, for det kendes særdeles godt. Det findes nemlig paa et Diplom af 21. Juni 1364 i Arkivet i Stralsund og viser netop den oprejste Løve med en Hellebard (eller maaske snarere et Sværd) i Forpoterne, som omtales i Slægtbøgerne. Men naar Slægtbøgerne Oplysning om Vaabenet saaledes viser sig at være rigtige, er det da ikke mest sandsynligt, at Oplysningerne om Afstamningen ogsaa er det? Af Diplomet faar vi tillige den vigtige Oplysning, at Erik Sjeelandsvar var »Houet man

tho Seborch.« Han hører altsaa som Hovedsmand paa Søborg netop hjemme i den Egn, som Sagnet lader være Valdemar Atterdags Yndlingsegn, ikke langt fra Gurre, hvor Kongen døde. I Stillingen som Hovedsmand maa han være bleven efterfulgt af sin Svigerfader Jacob Nielsen, der nævnes som Hovedsmand paa Gurre og Søborg 1369, 70 og 71, hvad der yderligere bestyrker, at Erik Sjællandsfar er død som en yngre Mand og ikke kan være den i 1326 forekommende, da han i saa Fald rimeligvis vilde være ældre end sin Svigerfader, hvilket ganske vist ikke er utænkeligt, men dog mindre sandsynligt.

Det Vaaben, som i Slægtbøgerne tillægges Tovelille, kommer meget nær op ad det Vaaben, som førtes af den uradelige pommersk-mecklenborgske Slægt Thun, i hvert Fald har Nicolai Thun i sit Segl 1344 baade Guldbjælkerne i Skjoldet og en Guldkrone paa Hjelman. En saadan Guldkrone er meget sjælden som Hjelmprydelse paa den Tid, men det er netop en saadan Guldkrone, som Mette Giøe i sin Slægtbog lader Kong Valdemar tildele Tovelille.

Naar Grundtvig mener, at Arild Huitfeldts Omtale af Tove maa henføres til Folkeviserne, har jeg allerede paavist, at Huitfeldt maa have haft en anden Kilde, da han udtrykkelig siger, at hun er født paa Rygen. Vi kender ikke denne Kilde nu, men jeg kunde tænke mig, at han her byggede paa gammel Slægtstradition, thi Arild Huitfeldts Bedstemoders Bedstefader var Erik Sjællandsfars Dattersøn, saa Slægtsrækken er ikke længere, end, at Fortællingen om den kongelige Afstamning kan være mundtlig Overlevering fra Generation til Generation.

Jeg har ikke i Sinde at gøre Forsøg paa at berige Danmarks Historie med mere end én Tovelille, der har saa vist været nok af dem, om saa Navnet har været Tovelille eller ikke, men jeg tør, jo mere jeg tænker over Sagen, godt sige at jeg ikke føler mig overbevist om, at det er Grundtvig, der har Ret, jeg tror snarere paa Arild Huitfeldt. Den sidste var dog Begivenhederne nærmest og Grundtvig synes mig alt for let at ville bortforklare de Ting, som ikke stemmer med hans Hypotese. Jeg kunde nok ønske, at en kyndig Mand vilde tage sig for endnu engang at belyse Sagen med alle til Raadighed staaende Midler. Jeg skal f. Eks. henstille til Overvejelse, at Syv i sin Version af Visen hele 8 Gange omtaler Dronning Helvig og da Grundtvig mener, at Syv til sin Tekst har benyttet mere end én ægte Opskrift, ligger det nær at antage, at disse ogsaa har haft Navnet Helvig. Da dette ikke passer med Grundtvigs Hypotese, bortforklarer han Navnet ved at antage, at Syv vilkaarligt har indsat det!

Jeg skal sluttelig nævne, at Professor Erslev i Repertorium Diplomaticum Regni Danici Mediævalis II, S. 140, Nr. 2909 uden Kommentar anfører følgende Citat af Historikeren Christian Brandt fra Ny kgl. Saml. 4to 1185:

»Aar 1370 har Margrete Jacobsdatter (Glob, som Vaabenet udviser) Erik Sjællandsfars (Valdemar IVs naturlige Søn med Tovelille af Lanterygen) Enke af Oreby af Lolland givet Gods til Prædikebrødrene.«

Ogsaa i Historisk Tidsskrift I, S. 472 anføres det, at Jacob Nielsen og Fru Margrethe Jacobsdatter af Oreby førte samme Vaaben, en Ørn med udstrakte Vinger, men Thiset har ingen af dem i sin Stamtavle over Slægten Due (Glob) i Adelsaarbogen VIII, S. 124 ff.

Herefter haaber jeg, at der maa være mere Udsigt til, at Dr. Zahrtmann og jeg kan blive enige.

Th. Hauch-Fausbøll.